

Rauhankevättä 2024
Kirvesmiehille!

Linjalanka

Helsingin Kirvesmiesten ammattiosaston jäsenlehti 1 / 2024

STOP kurjistamiselle..!

Helsingin Kirvesmiehet vaativat työttömyysturvan, muun sosiaaliturvan ja työväen toimintaoikeuksien säilyttämistä

RAUHA rajoillemme..!

Kirvesmiehet vaativat myös rauhantekoja asevarustelun ja sotavalmistelujen sijaan

SISÄSIVUILLA MYÖS:

- Kovatkin ajat kestetään - s. 2
- Erittäin painava syy - s. 3
- Heikko laatu – kenen syy? - s. 9
- Asuntoja - ei aseita - s. 10
- Mielensterveys koetteilla - s. 12

- Kirvesmiesten palkat - s. 13
- Terkkuja Tanskan rakentajilta - s. 14
- Kirveskerho tiedottaa - s. 17
- Osaston luottohenkilöitä - s. 18
- Lyhyesti montun reunalta - s. 20
- Ammattiosastossa tapahtuu - s. 21

Pääkirjoitus helmikuu 2024

Linjalanka

- Helsingin Kirvesmiehet ry:n jäsenlehti
- vastaava toimittaja: Oula Sinkkonen
- toimitus ja taitto: Risto Uljas
- toimituksen osoite: Purpuripolku 7-9, 00420 Helsinki

Kirvesmies kestää kovatkin ajat

Maan ja maailman tilanne ei naurata.

Maan hallitus ajaa vimmallalla rajuja heikennyksiä palkkatyöläisten asemaan ja elinoloihin. Mutta työväki puolustautuu niin kuin on oppinut tekemään muinakin vainon aikoina: joukkovoimalla. Kirvesmiehet ja kaikki rakennustyöläiset ovat tiiviisti mukana tässä kamppailussa.

Ay-johdon tiedotuksessa on ajoin korostettu vastalauselakkojen olevan ”poliittisia”. Poliittisiahan ne tietysti ovat siinä mielessä, että liikehdintä ei kohdistu suoraan työehtosopimuksiin, vaan poliittisen tason päätöksiin. Mutta puoluepoliittinen tämä kamppailu ei missään nimessä ole. Emme aja minkään puolueen tavoitteita toisia puolueita vastaan, vaan yhteisiä etujamme. Ovathan esim. työttömyysturva, sairausajan palkka, työehtosopimusten antama perusturvallisuus ja lakko-oikeus kaikille työläisille yhteisiä puolukantaan tai poliittisiin mileipiteisiin katsomatta.

*Samoin rauha ja turvallisuus ovat kaikille työtätekeville yhteisiä huolenaiheita. Nyt, kun sotatorvia soitetaan ja armeijoita trimmataa, rauhan säilyminen ei ole itsestään selvää edes omilla rajoillamme. Siksi rauhan puoltaminen on mitä tärkein tehtävämme. Kirvesmiehet ovatkin kaivaneet ullakolta vanhat tunnuksensa:
Asuntoja – EI aseita!*

Ja ettemme pääsisi liian helpolla, koetellaan kirvesmiehiä tänä keväänä myös työttömyyden vitsauksella. Liiketoiminnan kohteeksi alistettu asuntotuotanto on jälleen kriisitynyt ja paljastanut valuvikansa. Kirvesmiesten vaatimus asumisesta perusoikeutena ja sen turvaaminen yhteiskunnan toimenpitein, on osoittanut jälleen ajankohtaisuutensa.

Näitä ja muitakin ajankohtaisia asioita käsitellään lehtemme sisäsivuilla. Aiemmasta poiketen Linjalanka julkaistaan nyt vain digitaalisena verkkolehtenä. Tivomme sen tarjoavan jäsenille tarpeellista tietoa ja virikkeitä.

*Kevät tulee ja kohta aurinko taas lämmittää. Kirvesmiehet ovat kestäneet kovatkin kevät pystypäin, yhteisvoimaan luottaen ja ammattiosastonsa järjestyneinä jo 129 vuoden ajan.
Ja kestävätkin taas!*

Hyvää rauhankevättä kirvesmiehille ■
toimitus

Neljännes rakentajista jo työttömänä

Työttömyyskassaan kuuluvista Rakennusliiton jäsenistä 22 % oli työttömänä tai lomautettuna tammikuussa. Työttömyys on kasvanut selvästi vuoden takaisesta ja kiihtyvällä vauhdilla joulukuusta alkaen.

Rakennustoiminta on taas jyrkässä laskussa ja ala kriisissä. Pahiten on sakannut kovan rahan asuntotuotanto, koska asuntokauppa on hyytynyt ja aloitukset alamaissa. Yhdessä työttömyysturvan leikkausten kanssa tilanne ajaa ammattilaisia pois alalta. Siitä kärsivät paitsi työntekijät, myös yritykset.

Uusien asuntojen tarve tai vanhojen korjaustarve ei kuitenkaan ole hävinnyt mihinkään, koska asuntopula jopa lisääntyy kasvukeskuksissa. Ongelma syntyy siitä, kun ihmisillä ei ole varaa nykyhintaisiin asuntoihin, koska voitontavoittelu pitää hinnat ylikorkeina, korot nousevat ja hallitus leikkaa toimeentuloa.

Kroonisen asuntopulan vallitsessa toistuvat kriisit osoittavat, että voitontavoittelun ohjaama kovan rahan rakentaminen ei kykene vastaamaan ihmisten tarpeisiin, ei myöskään nyky-muotoinen ARA.

Kunnan asunto turvattava perusoikeutena

Helsingin Kirvesmiehet ovat pitkään vaatineet kohtuullisen asunnon ja asumisen hyväksymistä perustarpeeksi, joka on turvattava yhteiskunnan toimin, koska yksityinen sektori ei siihen kykene.

On tehostettava sosiaalisesti tuettua asuntotuotantoa ja toteutettava toimiva vuokrasääntely, jolla tuetaan asumistarpeessa olevia perheitä ja kaikkia pieni- ja keskituloisia ihmisiä.

Tarvitaan ARA:n ryhdistämistä ja valtion tukijärjestelmän pysyvää tehostamista, kuntien vuokra-asuntotuotannon radikaalia lisäämistä ja sitä toteuttamaan kunnallinen tai valtion rakennusyrittäjä, joka toimii voittoa tavoittelematta.

Tätä kirvesmiesten ammattiosasto on vaatinut jo vuosien ajan ja vaatii taas yksityisen rakennustoiminnan jälleen kriisiytessä.

Sukelluksen seurauksena on rakennusalan tuotanto- ja osaamiskapasiteetin pitkävaikutteinen heikkeneminen sekä asuntopulan yltyminen. Rajoitettu tarjonta puolestaan nostaa asumiskustannuksia ja syö talouskasvun eväitä.

Asuntorakentamisen aloitukset

tuhatta aloitusta, liukuva vuosisumma

ERITTÄIN PAINAVA SYY!

Meneillään on palkkatyöväestön raju kurjistaminen

Orpon hallituksen johdolla ollaan huonontamassa:

- palkkoja ja muita työehtoja,
- leikkaamassa työttömyys- ja sosiaaliturvaa,
- romuttamassa työehtosopimuksia ja niiden antamaa perusturvaa,
- kaventamassa lakko- ja toimintaoikeuksia.

Leikkaukset koskevat kaikkia palkkatyöntekijöitä.

**Erityisen kipeästi ne iskevät työttömiin,
pientuloisiin, lapsiperheisiin ja nuoriin.**

**Tämä ei käy!
Hanttiin on pantava!**

Nyt taistellaan työläisten peruseduista ja ihmisarvosta

Jyräys torjutaan JOUKKOVOIMALLA

Tätä kirjoittaessani istun kotona ”kipsi” ja kynä kädessäni, läppäri edessä. Syynä tähän ikävä liukastuminen paluumatkalla #STOPnyt -mielenilmaisusta 1.2. Sanotaan, että taistelut vaativat veronsa – niin työtaistelutkin. Mutta ei haittaa vaikka tekee kipeää, Antero Mertarantaa lainaten.

Senaatintorin mielenilmaisun oli vastalause hallituksen työelämän heikennyksiä ja sanelua vastaan. Tapahtumaan osallistui 13 000 ihmistä pääsosan keskusjärjestöjen STTK:n ja SAK:n jäseniä. STTK:hon kuuluu työmaamestareiden Ammattiliitto Pro, joka sopii rakennusalan toimihenkilöiden yleissitovan työehtosopimuksen.

Mukana oli myös ammattiliittoja AKAVASTA (korkeastikoulutetut), sekä muita kansalaisjärjestöjä. Samaan aikaan rakennusalan työmailla oli lakko Helsingin, Espoon ja Vantaan rakennustyömailla koskien kaikkia sopimusaloja. Yhteensä lakkoihin osallistui noin 300 000 työntekijää eri liitoista.

Ja lakkoliike on jatkunut sen jälkeen ja jatkuu edelleen.

Syynä lakkoihin on pääministeri **Petteri Orpon**, valtiovarainministeri **Riikka Purran** ja työministeri **Arto Satosen** täysin yksipuolinen sanelupolitiikka, jonka nuotit on kirjoitettu hallitusohjelmaan suoraan elinkeinoelämän ja yritysten toiveiden tynnyristä. Siinä esitetään rajuja heikennyksiä kaikille palkkatyöntekijöille. Mutta siinä ei esitetä mitään, jolla parannettaisiin esimerkiksi työssä jaksamista ja pidennettäisiin työuria. Tämä on iso kysymys, joka tulee eteen kun kohta puhutaan eläkkeistä ja käydään keskustelua, että saataisiin rahat tulevaisuudessakin riittämään eläkeläisille.

Hallituksen muodostavat Kristillinen liitto, RKP, Perussuomalaiset ja Kokoomus. Usein sanotaan, että Perussuomalaiset on työväenpuolue, mutta tuntuu työväenaate olevan kaukana heistä, koska tätä ohjelmaa ajavat.

Oikeiston ohjelma

Mitä kaikkea hallitusohjelma pitää sisällään?

Sairaspoissaolojen (ns.sairausloma) palkallisuus eli yksi päivä menisi aina omaan piikkiin. Esimerkiksi Purra sanoo, että tämä ei ole iso juttu, sillä 90 % tästä on sovittu työehtosopimuksessa. Siinä mielessä totta, että meillä on kirjaus ensimmäisestä sairauspäivästä, mutta kun se tulee lakiin niin me joudumme ostamaan. Eli se on pois suoraan palkankorotuksista.

Irtisanomisia ollaan myös helpottamassa. Enää ei tarvitse olla painava syy irtisanomiseen, vaan siihen riittää asiallinen syy, jonka työtuomioistuimissa jossain vaiheessa linjaa.

Määräaikaiset työehtosopimukset tulevat varmasti lisääntymään myös rakennusalaan ja nykykäytäntö, että lomautus annettaisiin vain yhden viikon ilmoitusajalla. Tämän ilmei-

sesti työnantajat katsoivat hyväksi, kun siitä korona-aikana liittojen välillä määräajaksi sovittiin.

Aikuiskoulutustuki ja vuorotteluvapaa lakkautetaan. Nämähän ovat ihan käsittämättömiä. Ihminen kuluu työssään ja joskus on pakko kouluttautua toiselle alalle ja ammattiin. Tämä tulee vaikeutumaan, jos mukaan ei tule vakuutusyhtiötä. Vuorotteluvapaa on tarjonnut työntekijälle henkireiän. Kiireisestä arjesta voi hypätä hetkeksi pois ja antaa työpaikkansa työttömälle. Työttömille on nimenomaan tulossa myös kaikenlaista kuraa muutenkin ja paljon.

Syyskuussa 2024 (jos laki hyväksytään keväällä) kahden kuukauden työttömyyden jälkeen **ansiosidonnainen työttömyyskorvaus leikattaisiin 20 %**. Se on järkyttävä summa. Ja vielä jos otetaan huomioon, että 1.4 tulee voimaan laki, joka poistaa lapsiperheiltä työttömyyskorvauksen lapsikorotukset. Äärimmäisen kovia juttuja, vaikka lapsiperheköyhyys tulee lisääntymään maassa, jossa muutenkin on krooninen pula lapsista.

Työttömyyden alun omavastuupäiviä (karenssi) lisättiin 5:stä 7:ään päivään vuoden 2024 alussa. Rakennusliiton hallitus teki aloitteen, että syyttömän rangaistus poistettaisiin kokonaan ja tämä hyväksyttiin myös SAK:n edustajiston kokouksessa yksimielisesti. Mutta säätytalolla esitys ilmei-

sesti tungettiin sinne minne ei päivä paista. Se perustuu täysin vanhaan lainsäädäntöön, jolloin työntekijää voitiin rangaista esimerkiksi päihteiden käytöstä lomauttamalla. Nykyään lomautus ei voi olla henkilökohtaiseen syyhyn perustuva, vaan syyn pitää olla tuotannollinen tai taloudellinen.

Työssäolonehdon pidentäminen 26 kalenteriviikosta 52 viikkoon. Tämä on myös käsittämätön. Tekee kipeää esim. kaupan aloilla, mutta miksei myös rakennusalalla jossa varmasti aletaan työsuhhteita pätkimään.

Varsinkin nuorten alalle tulijoiden silpputyöt lisääntyvät entisestään ja ansiosidonnaisen piiriin pääsy vaikeutuu. Tämä varmasti on oikeistohallituksen tarkoituskin.

Vuoden alussa palautettiin myös **lomakorvausten jakotus**. Eli työsuhteen päättyessä pitämättömät vuosilomat siirtävät ansiopäiväraha-oikeuden alkua niin monella päivällä, kuinka montaa työpäivää maksettu lomakorvaus vastaa. Ja osa-aikatyötä tekeväälle tämän **suojaosan poistaminen** 300e ei varmasti lisää kannusteita ollenkaan.

"Paikallinen sopiminen" tähtää palkkojen polkemiseen

Paikallisen sopimisen laajentaminen järjestäytymättömiin yrityksiin avaa pelottavan Pandoran lippaan. Lisäksi hallituksen halu, että yrityskohtaisilla työehtosopimuksilla voitaisiin **poiketa työlainsäädännöstä**. Tämä on puistattava ajatus, sillä alipalkkausta ja ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttöä esiintyy jatkuvasti rakennuksilla.

Myös AVI (aluehallintovirasto) on kertonut viime viikoina 6 euron romanialaisista, ja jatkossa järjestäytymättömän rakennusliikkeen johtajan poika vois sitten "sopia paikallisesti" näiden kielitaidottomien palkoista ja muista työehdoista.

Myös lakkokielto ja henkilökohtaiset lakkosakot uhkaamassa

Oikeistohallitus haluaa **rajoittaa lakko-oikeutta ja asettaa henkilökohtaisen sakon työntekijälle**. Sehän ei olisi sakko vaan työnantajalle tulisi kuittausoikeus, jonka hän voisi kuittaa suoraan työntekijän palkasta, jos työntekijä osallistuu tuomioistuimen päätöksellä laittomaksi todettuun lakkoon. Poliittiset lakot rajattaisiin 24 tuntiin ja myös kertaluonteiseksi. Esim. hallitusohjelmaa ei siten voisi vastustaa, kuin kertapieraisulla Senaatintorilla. Sitten alkaisi sakot raksuttamaan. Eli olisimme matkalla kohti itä-eurooppalaista työelämää.

Viimeisenä naulana arkussa **valtakunnansovittelijalta vietäisiin oikeus** sopia palkankorotuksesta yli vientiteollisuuden. Tämä on uskomatonta, miksi jatkossa enää neuvoteltaisiin työehtosopimusten palkankorotuksista? Se olisi aivan sama kuin Rakennusteollisuus ja Rakennusliitto vetäisivät pelivehkeet päälle ja menisivät jääkiekkokaukaloon. Kapteenit kumartuisivat aloittamaan peliä niin erotuomari sanoisi, että tämä peli on rakennusteollisuudelle 2-1. Ei ole siis mitään järkeä lähteä mitään neuvottelemaan, jos tulos on jo selvä.

Muutama muistutus kaikille rakentajille:

Ammattitutkintostipendi (400e) loppuu heinäkuussa.

Vuorotteluvapaa loppuu elokuussa.

Mutta, jotain positiivista tähän loppuun oli pakko löytää, ja se on se, että 15.5.2024 rakennusalan palkkoihin tulee yleiskorotus, Mutta tuskin se ketään lämmittää, kun moni rakentaja kohtaa ennennäkemättömät työelämän heikennykset omassa kukkarossaan.

Jari Jääskeläinen,
YIT Housing Oy:n pks-alueen
ja ammattiosastomme luottamusmies,
Rakennusliiton hallituksen jäsen

Keneltä leikataan, keneltä ei?

Orpon hallitus väittää kohentavansa työttömyys- ja sosiaaliturvan leikkauksilla valtiontalouden tilaa. Mutta mikä on leikkauspolitiikan todellinen sisältö, kuka kärsii, kuka hyötyy?

Taloustutkija, valt.tri *Pertti Honkanen* vastaa.

Mitkä ovat taloustilanteen päälinjat tällä hetkellä?

Talous kääntyi taantumaan vuoden 2023 aikana ja taantuma näyttää jatkuvan tänä vuonna. Erityisesti rakennustuotanto on supistunut, mutta ei muillakaan aloilla tilanne kovin suotuisa ole. Työttömyys lähti uuteen nousuun 2023. Ongelmana on myös pitkän aikavälin talouskasvun heikkous vuosien 2008/2009 finanssikriisin ja Nokia-ilmion hiipumisen jälkeen.

Heikon kasvun ohella toinen ongelma on inflaatio. Se on kylläkin hidastunut vuoden 2022 huippulukujen jälkeen, mutta aikaisempaa korkeampi hintataso mm. energiassa ja ruoassa vaikuttaa kielteisesti kulutuskysyntään ja sitä kautta myös talouskasvuun.

Euroopan keskuspankki on nostanut korkoja inflaation hillitsemisen nimissä. Se on osaltaan supistanut rakennus- ja erityisesti asuntotuotantoa. Voidaan sanoa, että se on ollut paljon keskuspankin politiikan tarkoituksin. Näin ”viilenetään” suhdanteita.

Kolmas ongelma on julkisen bruttovelan kasvu, jota euroalueella tiukasti tarkkaillaan. Suomen julkinen bruttovelka ei ole korkea euroalueen keskiarvoon verrattuna, mutta kylläkin verrattuna muihin pohjoismaihin.

Nämä ongelmat ovat paljon kytöksissä toisiinsa. Heikko tai taantuva talouskehitys suurentaa julkisen velan suhdetta kansantuotteeseen senkin vuoksi, että työttömyys supistaa valtion verotuloja. Euroopan keskuspankin koron nostot ja myös inflaation hidastama kulutuskysyntä vaikuttavat samaan suuntaan. Korkojen nousu suurentaa julkisen velan korkokustannuksia ja siten osaltaan suurentaa valtiontalouden alijäämää.

On myös selvää, että yritykset pienentää julkista velkaa rajuilla menoleikkauksilla tai veronkorotuksilla voivat heikentää talouskasvua. Kansalaisten tulot pienentyvät ja julkisen sektorin työpaikkoja häviää. Näin taloustaantumasta ja julkisen velkaantumisen kierre voi jatkua ja jopa pahentua.

Ongelmiin voidaan lisätä Ukrainan sota ja sen seurausvaikutukset talouspakotteina ja vastapakotteina. Vienti Venäjälle on tyrehtynyt. Turismin ja matkailun vähentyminen heikentää taloutta erityisesti Itä-Suomessa. Aasian-lentoihin nojautunut Finnairin bisnes on kärsinyt. Venäjälle tehdyistä sijoituksista ja sinne perustetuista tytäryhtiöistä luopuminen on tuottanut tappioita erinäisille yrityksille.

Miten "säästöt" vaikuttavat sosiaaliturvaan ja ihmisten toimeentuloon? Leikataanko "tasapuolisesti" kaikilta?

Hallitusohjelmassa ja vuoden 2024 talousarviossa on rajuja leikkauksia etenkin työttömyysturvaan ja yleiseen asumistukeen. Indeksijäädätykset koskevat lisäksi mm. sairausva-

kuutuksen vähimmäistasoa, opintorahoja ja eläkkeensaajien asumistukea. Osa leikkauslaeista on jo tullut voimaan ja vuoden 2024 loppupuolella on odotettavissa lisää mm. ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkauksia. Aikuiskoulutustuki ja vuorotteluvapaakorvaus aiotaan poistaa kokonaan.

Leikkaukset kohdistuvat erityisesti työttömiin. Työtulojen niin sanottujen suojaosien poistaminen sekä työttömyysturvasta että asumistuesta tuo leikkausten piiriin lisäksi paljon osa-aika- tai pätkätyötä tekeviä tai niitä, joiden työviikkoa työnantaja on lyhentänyt. Koska työttömyysturvan lapsikorotukset poistetaan, **leikkausten piirissä on paljon lapsiperheitä, myös yksinhuoltajia.** Asumistuen leikkaukset kohdistuvat myös sellaisiin pienipalkkaisiin henkilöihin ja perheisiin, jotka eivät ole työttömyysturvan piirissä, samoin kuin opiskelijoihin.

Hallituksen silmätikkuna on erityisesti ansiosidonnainen työttömyysturva, jota aiotaan leikata ns. porrastuksella. Päivärahaa leikattaisiin 20 % jo ensimmäisen kahdeksan työttömyysviikon jälkeen, myöhemmin vielä lisää. Työssäoloehdon pidentäminen poistaa monilta kokonaan oikeuden ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Alkukarenssi pitenee viidestä arkipäivästä seitsemään arkipäivään ym.

Leikkaukset eivät kohdistu miltään osin keskituloisiin työssäkäyviin eivätkä varsinkaan suurituloisiin tai pääomatulojen saajiin. Ansiotuloverotuksessa on tälle vuodelle päätetty melko normaalit inflaatiotarkistukset. Valtion tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan rajaa on nostettu, mikä takaa suurimmat verohelpotukset sellaisille henkilöille, joiden ansiotulot ovat noin 150 000 euroa tai enemmän vuodessa. Osinkotulojen ja muiden pääomatulojen verohelpotuksiin ei puututa, vaan niitä lisätään suurentamalla osakesäästötileille sijoitettavien varojen ylärajaa.

Millaisia tulonjakovaikutuksia tällä on, miten tulonjako on ylipäänsä kehittynyt viime vuosina?

On selvää, että leikkaukset yhdistettynä suurituloisia suosivaan verolinjaukseen suurentavat tuloeroja ja lisäävät pienituloisuusrajan alittavien eli köyhien määrää. Tämä on osoitettu eri selvityksissä, joita ovat tehneet sosiaali- ja terveysministeriö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL sekä Soste.

Kun puhutaan tuloeroista, on erotettava toisistaan suhteelliset ja absoluuttiset tuloerot. Yleisessä keskustelussa seurataan lähinnä suhteellisia tuloeroja erilaisilla mittareilla. Suhteelliset tuloerot kasvoivat erityisesti 1990-luvun lopulla ja aivan 2000-luvun alussa. Sen jälkeen ne eivät ole kovinkaan paljon muuttuneet, mutta vuosittain tapahtuu heilahduksia suuntaan tai toiseen.

On kuitenkin syytä ottaa huomioon myös absoluuttiset tuloerot, etenkin pienituloisten ja suurituloisten asemaa verrattaessa. Oletetaan, että kaikkien tulot nousevat esimerkiksi 10 prosenttia. Silloin suhteelliset tuloerot pysyvät ennallaan. Jos pienituloisen henkilön käytettävissä oleva tulo vuodessa

on 15 000 euroa, 10 prosentin lisäys on vuosituloissa 1 500 euroa. Jos käytävissä olevat tulot lähtötilanteessa ovat miljoona euroa, 10 prosentin lisäys on 100 000 euroa. Se merkitsee käytännön elämässä aivan jotain muuta kuin pienituloisen saama 1 500 euroa. Pienituloisen voi 10 prosentin lisätuloillaan hankkia ehkä uuden hyvän talvitakin ja ostaa jonkin kodinkoneen. Suurituloisen voisi sen sijaan hankkia lisätuloillaan luksusauton tai vaikkapa käyttää lisätulon ylellisiin lomamatkoihin. Vaikka suhteelliset tuloerot pysyvät esimerkiksi ennallaan, absoluuttinen tuloero kasvaa esimerkissä merkittävästi, 85 000 eurolla.

Vaikka suhteelliset tuloerot eivät ole Suomessa kovin paljon muuttuneet parin viime vuosikymmenen aikana, voidaan laskea, että vuodesta 2010 vuoteen 2022 suurituloisin kymmenesosa eli 10 % väestöstä sai 29 % tulojen kokonauskasvusta. Pienituloisimman kymmenyksen osuus oli vain 6 prosenttia tulojen kokonauskasvusta. Tuloerot kertautuvat kasvuluvuissa suurituloisten saadessa kasvusta jatkuvasti suuremman osuuden kuin pienituloiset. **Absoluuttiset erot kulutusmahdollisuuksina kasvavat.**

Miten eri menolajit kehittyvät? Mikä on asevarustelumenojen osuus suhteessa esim. sosiaaliturvaan?

Muutaman viime vuoden erityispiirre valtion budjetin muutoksissa on se, että lyhyessä ajassa puolustusministeriön menot ovat kaksinkertaistuneet vajaasta 3 miljardista eurosta noin 6 miljardiin euroon. Se johtuu suurimmaksi osaksi ennätyskallisen suurista asekaupoista, F-35-hävittäjistä. Sillä on suuri osuus valtiontalouden vajauksen kasvussa. Tälle vuodelle valtiontalouden vaje arvioidaan 11 miljardiksi euroksi. Missään muussa menoryhmässä suhteellisesti näin suurta kasvua ei ole tapahtunut.

Kyse ei ole kuitenkaan vain hävittäjistä, joiden alkuperäinen tilausvaltuus maksaa 9 970 miljoonaa euroa. Vuosien 2021–2024 budjeeteissa on hyväksytty myös 5 968 miljoonan euron arvosta muita asehankintavaltuuksia, jolloin neljänä vuonna vahvistettujen asetilaohjelmien yhteissumma kohoaa 15,9 miljardiin euroon. Näiden joukossa on 1 355 miljoonan euron valtuus Ukrainan sotilaalliseen avustamiseen. Yleensä tällaisten tilausvaltuuksien hinta lopulta vielä nousee inflaatiotarkistusten ja valuuttakurssien muutosten myötä.

Sote-uudistuksen vuoksi sosiaali- ja terveystalouden vertaaminen on nyt hankalaa, mutta uutiset kertovat sote-sektorin budjettivajauksista, henkilöstöpulasta ja palvelujen ruuhkautumisesta. Koko julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto rahoitetaan nyt yhdeltä valtion budjettimomentilta, joka selvästikin on mitoitettu liian pieneksi, vaikkakin summa 24,6 miljardia euroa kuulostaa suurelta.

Kuvaavaa on, että vuoden 2024 budjetissa nyt lähinnä koulutukseen tarkoitettu kuntien peruspalvelujen valtionosuus on pienempi kuin vuoden 2023 budjetissa. Se johtuu osittain sote-uudistukseen liittyvistä taseuslaskelmista, joiden mukaan kunnat olisivat saaneet vuonna 2023 liikaa valtionosuuksia. Yhtä kaikki valtion budjetista tulee tänä vuonna kunnille vähemmän rahaa kuin vuonna 2023.

Merkitseekö Orpon hallituksen talouspolitiikka jonkinlaista oikeistokäännettä, ikään kuin ulko- ja turvallisuuspolitiittisen käänteenjatkeeksi?

Voidaan nähdä yhteys Ukrainan sodan, Naton vahvistumisen ja yleisen oikeistokäänteen kesken Suomessa ja Euroopassa laajemminkin. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on antanut uudestaan pontta sotilaspoliittiselle turvallisuusajattelulle ja asevarustelulle, joka kylmän sodan päätyttyä oli jossain määrin epäsuosittua.

Suomessa on paljon perinteistä maaperää ”ryssävihalle” ja ”rautaa rajalle” -ajattelulle, joka ilmenee eri muodoissaan ja antaa käyttövoimaa konservatiivisille oikeistovoimille. Ehkä tämä on lisännyt oikeiston kannatusta ja rohkaissut oikeistoa esiintymään myös talous-, sosiaali- ja työmarkkinapolitiikassa entistä hyökkäävämmiin? Toisaalta maailmalla on myös merkkejä vastavoimien kasvusta, esimerkiksi Saksassa suuret mielenosoitukset oikeistolaista AfD-puoluetta vastaan tai vaikkapa Palestiina-solidarisuuden voimistuminen.

Onko ”säästö”politiikalle vaihtoehtoja?

Olisi tietenkin suotavaa, että valtionvelan kasvu pysyisi hallinnassa tai että velan suhde bruttokansantuotteeseen kääntyisi jopa laskuun. Rajut menoleikkaukset tai rajut veronkorotukset voivat kuitenkin kääntyä itseään vastaan heikentäessään kulutuskysyntää ja sitä kautta talouskasvua, jolloin myöskään julkisen sektorin velkaantumista ei saada hallintaan.

Ehkä on maltettava odottaa, että suhdanteet Euroopassa ja maailmalla taas kääntyvät Suomen kannalta suotuisammiksi, jolloin todennäköistä on, että velkasuhde kääntyy paremmaksi ilman erityisiä toimia. **Panostamalla koulutukseen, työllisyyteen, tasa-arvoiseen sosiaaliturvaan ja niin sanottuun vihreään siirtymään Suomen asemaa maailmantaloudessa voidaan turvata.**

Erityisesti suurten tulojen ja pääomatulojen verotuksessa on sellaisia aukkoja, joiden tukkiminen tai pienentäminen toisi valtion kassaan lisätuloja uhkaamatta mielestäni mitenkään talouskasvua tai työllisyyttä. Puhutaan paljon työntekoon ja yrittämiseen kannustamisesta, mutta pörssiyritysten osingot tupsahtavat tileille omia aikojaan ilman että osingonsaajan tarvitsee ponnistella. Vanhoissa perhe- ja sukuyhtiöissä on paljon osakkaita, jotka nauttivat listaamattomien yhtiöiden kevyesti verotetuista osinkotuloista nojatuolista nousematta.

Voidaan mainita myös kotitalousvähennys, joka on hyvä-tuloisia suosiva valtiontalouden kannalta kallis vähennys. Sen kustannukset valtiontaloudelle ovat samaa luokkaa kuin opintotuen. Jos valtion velkaantumista halutaan hillitä, tällaisia järkeviä säästö- ja verotuskohteita toki löytyy.

Näin hallitus aikoo leikata:

Työehtojen heikennykset

- Ensimmäiseltä sairauspoissaolopäivältä ei saa palkkaa,
- Työntekijän irtisanomiseen riittää "asiallinen syy",
- Työehtosopimuksista voidaan poiketa sopimalla työpaikoilla huonommin ilman luottamusmiestä,
- Vuoden määräaikainen työsopimus ei vaadi erityistä perustetta,
- Työriitojen ratkomista hankaloitetaan rajoittamalla valtakunnansovittelijan mahdollisuuksia,
- Lomautuksen varoaikaa lyhennetään,
- Takaisinottovelvoite ei enää koske alle 50 henkilön yrityksiä,

Lakko-oikeuden rajoitukset

- Oikeutta poliittisiin lakkoihin rajoitetaan,
- Oikeutta tukilakkoihin rajoitetaan,
- Lakkoon osallistuneelle työntekijälle 200 euron sakko, jos lakko todetaan laittomaksi,
- Lakkosakkoja korotetaan roimasti,

Sosiaaliturvan leikkaukset

- Ansiopäivärahan saamiseen tarvittavaa työssäoloaikaa pidennetään,
- Työttömyyspäivärahan työssäoloehto euroistetaan,
- Työttömyysturvan lapsikorotukset poistetaan,
- Sovitellun työttömyysturvan suojaosa poistetaan,
- Työsuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden saamisen jaksotusajalta,
- Ansiopäivärahaa leikataan jo kahden kuukauden jälkeen,
- Työttömyysturvan omavastuu-aikaa pidennetään,
- Palkkatuettu työ ei kerrytä työttömyyspäivärahan työssäoloehtoaa,
- Ikääntyvien työttömien turvaa heikennetään,
- Vuorotteluvapaa lakkautetaan,
- Aikuiskoulutustuki lakkautetaan,
- Asumistuen työssäkäyntiin liittyvä suojaosa poistetaan ja tukea leikataan,
- Toimeentulotukea leikataan ja sen saamista vaikeutetaan,
- Korotettuna maksettava vanhempainraha poistetaan ensimmäisen 16 arkipäivän ajalta.

(Hallitus ilmoitti 19.9.2023 etsivänsä tämän tilalle "korvaavia toimia.")

Rakentamisen huono laatu – rakentajien syytäkö?

Ammattirakentaja, ei suunnitelmia, ei valvontaa.

Ammattirakentaja, hyvät suunnitelmat ja valvonta.

Mediasta olemme saaneet lukea kymmenistä rakennuskohteista, joissa laatu ei täytä hyvän rakennustavan vaatimuksia. Kohteissa on todettu suuret määrät rakennusvirheitä, joista kukaan ei tahdo ottaa vastuuta. Joukossa on kerrostaloja, julkisia rakennuksia ja pientaloja.

Surkeinta tietenkään on niillä omankodin rakennuttaneilla tahi asunto-osakkeen hankkineilla, jotka käyvät taistelua rakentajaa / rakennuttajaa vastaan jopa vuosikymmeniä. Rahaa palaa eikä kukaan tee muuta kuin syyttelevät toisiaan.

Miksi sitten syntyy huonoa jälkeä?

Rakennusluvassa määritellään mm. rakennuksen koko, perustamistapa, sijainti, väriyty, kattomuoto ja rakennusmateriaaleja. Lisäksi rakennusvalvonta hyväksyy kohteen pääsuunnittelijan, vastaavan työnjohtajan, Kvv-työnjohdon ym. tarvittavat valvojat.

Rakennusvalvonta myös tarkastaa ja hyväksyy kohteen rakentamiseen liittyvät suunnitelmat.

Kohteeseen valitaan pääurakoitsija, joka lupaa noudattaa hyvää rakentamistapaa ja kohteen suunnitelmia. Lupaa toki ottaa huomioon myös tilaajan toivomukset.

Pääurakoitsijalla on joskus jopa omaa hyväksi havaittua ja ammattitaitoista työvoimaa. Nykyisin työmailla työskentelee yleisesti suuri joukko aliorakoitsijoita ja heidän aliorakoitsijoitaan.

Työmaaorganisaatioon kuuluvat vastaava työnjohtaja ja hänen alaisuudessaan työmaan työnjohtajat. Heitä on yleensä useita ja vähintäänkin riittävästi. Lisäksi pääurakoitsijalla on asiantuntijoita ja konsultteja ja heilläkin sitten omia konsulttejaan.

Nämä valvovat rakentamista, ja rakennusvalvontakin käy suorittamassa viranpuolesta heille kuuluvat valvontatehtävät.

Edellä on suuri joukko korkeasti koulutettua väkeä, joiden tehtävänä olisi puuttua epäkohtiin niin rakentamisvaiheen toteutuksen kuin myös suunnitelmavaiheen osalta. Tässä toimessa paistaa kokemus tai sen puute. Kokenut huomaa ja uskaltaa puuttua epäkohtiin välittömästi. Kokematon lähtee selvittämään asiaa toimistolle, josta palaa asiaan parin viikon päästä, jollei ole unohtanut kokonaan. Eikä myöskään kasvojen menettämisen pelossa infoa esimiehiään. Näin tieto epäkohdasta jää välittämättä esim. suunnitteluun.

Työntekijä on käynyt mahdollisesti rakennusalan ammattikoulun tai on työssään oppinut kokeneemman opastuksessa. Työntekijä on myös saattanut suorittaa ammattipassin. Sen osa-alueina ovat kaikki rakentami-

sen työvaiheet. Esim. mittaus-, muotti-, sisustus-, vedeneristys- ym. työt. Ammattipassi todistaa työntekijän osaamisen ko. vaiheesta. Sitten työmaalta löytyy myös ikävä kyllä täysin kokematon ja rakennusalalle kouluttamaton joukko. Rakennusalalla on heillekin tuki paikansa. Moni heistäkin on aidon innostunut rakennusalasta ja hakeutunut siten myös alan koulutukseen.

Tietoa ja taitoa kohteen rakentamiseen siis on.

Usein rakentaminen on saman opitun toistoa. Rakennuksen ulkomuodolla ja laajuudella ei ole suurta merkitystä. Rakentaminen toteutetaan perustuksista vesikattoon. Työvaiheita toteuttaa monenkirjavia työmiessjoukko.

Työt on pilkottu osiin ajatuksella, että se on kustannustehokasta ja nopeaa. Kun samassa tilassa työskentelee useita ryhmiä pyrkien toteuttamaan oman osansa urakasta, tulee kuitenkin ongelmia järkevistä työjärjestyksestä. Toinen rakentaa estettä toisen työlle. Osia työvaiheista jää tällöin tekemättä ja jälkikäteen niiden tekeminen menee hankalaksi ja jopa mahdottomaksi.

Lääkkeitä laadun parantamiseksi:

- Ajantasaiset ja seikkaperäiset suunnitelmat liittyvine detaljeineen.
- Oikeat ja toimivat rakennusmateriaalit. Ei uusia innovaatiotuotteita, joidenka toimivuudesta ei ole riittävä näyttöä.
- Työntekijöiden ammattitaidon todistaminen ammattipassilla. Koskemaan kaikkia työmaan työntekijöitä.
- Työnjohtoon nostettava kokeneita, osaavia ja motivoituneita ammattimiehiä koulutetun työnjohdon rinnalle.
- VALVONTAA lisättävä tilaajan / rakennuttajan puolelta. Se valvokoon, jonka rahalla rakennetaan. Oma valvonta ei ole riittävä tae laadusta.
- Rakentamisen aikataulun laimentaminen. Kiire tuhoaa työnlaadun ja ammattiympäryden. Tulee ns. juosten kustua jälkeä.
- Tuloksen maksimointi onnistuu ilman halpatyövoimaa, kunhan pidetään huoli ettei työvaiheita tarvitse tehdä kahta, jopa kolmea kertaa.
- Alalle tulevien ammatillisen koulutuksen tasoa on parannettava siten, että edes peruskäsitteet olisivat hallinnassa.
- Tietotaidon siirtäminen seuraavaan sukupolveen.

Pasi Heikkinen,
ao:n taloudenhoitaja

Asuntoja - EI ASEITA eikä sotaliittoja eikä vieraita sotajoukkoja

Aseiden hinnalla 187 000 asuntoa!

Asekaupat	mrd e	Asunnot / Ara-asunnot 2023 pääk.seudulla
- ostovaluudet 2021–24	6	- rakennuskustannukset 4 058 e/m ²
- mm. tykit		x keskikoko 54 m ²
- sotalaivat		= rakennuskustannus 219 132 e /asunto
- ohjukset ym.		(ilman tonttia)
- F-35A hävittäjät		Aseet 41 mrd e / asunto 219 132 e = 187 102 asuntoa
- hankintahinta	10	(Lähde: ARA)
+ elinkaarihinta	25	
Aseet yhteensä	41 mrd e	= 187 102 asuntoa

Vertailun vuoksi:

Menot vuoden 2024 budjetissa mrd e / v.:

■ Opetus ja kulttuuri	8,0 mrd
■ Sosiaali ja terveys	15,0 mrd
■ Työttömyysturva	4,2 mrd
■ Ympäristönsuojelu	0,2 mrd

Asekaupat 41 mrd e

Rauhantekoja:

- Suurista asehankinnoista luovuttava!
- Irti sotaliitto Natosta sekä isäntämaa- ja DCA-sopimuksista!
- Sotaharjoitukset Nato-maiden kanssa lopetettava!
- Suomen alue ja ilmatila suljettava muiden maiden asevoimilta!
- Puolueettomuus ja ystävälliset suhteet Venäjään palautettava!
- Vaikka oltaisiin eri mieltä, sovussa on elettävä!

Helsingin Kirvesmiesten ammattiosasto on äärimmäisen huolissaan sodanvaaran kasvusta – myös omilla rajoillamme. Vaaran yltyessä tarvitaan rauhantekoja – ja aseiden sijaan asuntoja!

Ammattiosasto on puoltanut halki vuosikymmenten hyväksi havaittua ulko- ja turvallisuuspoliittista peruslinjaamme. Sen turvin saimme elää lähes 80 vuotta hyvässä sovussa naapureittemme ja muidenkin maiden kanssa. Saatoimme hyötyä hyvistä suhteistamme ja rakentaa hyvinvointia turvallisissa oloissa.

Vaikka tuomitsemme Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan, se ei edellytä rauhanpolitiikan hylkäämistä ja heittäytymistä sodan osapuoleksi, kuten nyt on tehty. Saati liittymistä USA:n johtamaan Natoon ja alamaisuuden varmistamista sopimuksella suoraan USA:n kanssa, joka tuo maahan vieraat asevoimat, mahdollisesti myös Venäjälle suunnatut ydinaseet.

On selvää, että Venäjä kokee nämä toimet uhkaksi, johon se tulee vastaamaan omia sotavalmiuksiin lisäämällä myös Suomen rajoilla.

Kiihtyvä varustelukierre johtaa väistämättä myös sosiaali- ja muun turvan leikkauksiin sekä työntekijäin oikeuksien polkemiseen, kuten nyt nähdään. Siitä hyötyy vain aseteollisuus, ennen muuta USA:n aseellinen kompleksit. Työväki kärsii.

Meille suomalaisille olisi viisasta peruuttaa ja palata rauhan linjalle, parantamaan elinolojamme – ja rakentamaan asuntoja.

Suomen alueita USA:n asevoimien käyttöön

Eduskunnan hyväksyntää vaille valmis yhteistyösopimus USA:n kanssa (DCA) syventää Nato-jäsenyyttä ja tuo vieraan vallan asevoimat isännöimään Suomea.

Sopimuksella Suomi sitoutuu luovuttamaan USA:n käyttöön 15 sotilasaluetta, joille USA saa olikeuden sijoittaa mielensä mukaan sotajoukkojaan ja varastoida sotilasmateriaalia ja -kalustoa. Edes ydinaseita ei suljeta pois.

Käytännössä USA:lle luovutetaan Suomen muunkin alueen ja ilmatilan käyttöoikeus, myös sotavoimien kauttakulkuoikeus. Suomi myös sitoutuu tukemaan USA:n armeijan toimintaa, ja USA saa oikeuden rakentaa maahamme infrastruktuuria omalla kustannuksellaan eli raivata hyökkäysteitä.

USA voi toimia tukikohta-alueillaan Suomen lupaa kysymättä. Niillä noudetaan USA:n lainsäädäntöä – ei Suomen.

Sopimuksella Suomi liitetään USA:n maailmanlaajuisen tukikohtaverkoston painopistealueeksi ja osaksi strategiaa, jolla USA puolustaa rapistuvaa maailmanvaltaansa taistelussa Kiinan ja Venäjän kasvavaa vaikutusvaltaa vastaan.

Sopimus lisää varmuudella jännitteitä ja sotilasmenoja sekä heikentää Suomen turvallisuutta ja kaventaa suvereniteettia.

”Toisin sanoen asia kikastaa siitä kuka kontrolloi Suomen aluetta; jos se on Suomi, niin mitään uhkaa ei kohdistu Venäjään, joten Venäjäkään ei silloin uhkaa Suomea; jos sen sijaan Suomi luovuttaa alueensa kontrollin Venäjän sotilaalliselle vastavoimalle tai, jos Suomi luopuu suverenisuudestaan, niin silloin Suomen alueesta tulee Venäjälle turvallisuusuhka ja sitä kautta myös Venäjän uhka Suomea kohtaan realisoituu.”

**Heikki Talvitie,
diplomaatti, Suomen entinen Moskovan suurlähettiläs**

Varustelukierrettä kiihdytetään

Naton pääsihteeri Stoltenberg kertoi helmikuussa ylpeänä, että sotaliiton 31 jäsenmaasta 18 yltyä vartustelumenoissaan jo tänä vuonna tavoitellulle kahden prosentin tasolle suhteessa bruttokansantuotteeseen. Suomi on jälleen Naton mallioppilas.

Valtava sotaharjoitus kestää koko kevään

Nato aloitti tammikuun lopulla valtavan sotaharjoituksen (Steadfast Defender 2024), jolla harjoitellaan sotaa Venäjää vastaan. Harjoitukseen osallistuu yli 90 000 sotilasta kaikista eri aselajeista. Harjoitus kestää toukokuuhun saakka.

Eräänä painopistealueena on Pohjola ja Suomi. Harjoituksen yhteydessä siirretään joukkoja ja raskasta sotakalustoa Amerikasta Eurooppaan, myös Suomeen.

Toivoa sopii, että harjoitus jää harjoitukseksi.

Kaksinaismoraali tuomitsee yhden, mutta ei toista

Kun tuomitaan moraalisen närkästyksen vallassa Venäjän hyökkäys, mutta USA:n hyökkäykset esim. Afganistaniin, Libyaa, Irakiin ja Syyriaan ohitetaan olankohautuksin, kyse ei olekaan moraalista, vaan moraalin valekaapuun puetusta tekopyhydestä ja yllytyksestä militarismiin.

Tai, kun Israelin suorittamaa kansanmurhaa Gazassa jopa tuetaan jatkamalla aseostoja ja muuta tuontikauppaa.

Risto Uljas

Nämä 15 sotilasaluetta Suomi aikoo luovuttaa USA:n armeijalle

1. Ivalo, Rajavartiolaitoksen kasarmialueet
2. Siilinjärvi, Rissala, Karjalan lennoston lentotukikohta
3. Niinisalon varuskunta-alue ja Pohjankangas-Hämeenkanngas harjoitusalueet
4. Parkanon varastoalue
5. Raaseporin varuskunta-alue ja Syndalenin harjoitusalue
6. Rovajärven harjoitusalue mukaan lukien Misin varastoalue
7. Rovaniemi, Lapin lennoston lentotukikohta ja Jääkäriprikaatin varuskunta-alue
8. Skinnarvikin varastoalue
9. Tammelan varastoalue
10. Tampere-Pirkkala, Satakunnan lennoston lentotukikohta
11. Tervolan varastoalue
12. Jyväskylä-Tikkakoski, Ilmestisotakoulun lentotukikohta
13. Upinniemen laivastotukikohta ja varuskunta-alue Kirkkonummella mukaan lukien Russarö
14. Veitsiluodon varastoalue
15. Vekaranjärven varuskunta- ja Pahkajärven harjoitusalueet.

Raastava työelämä piinaa rakentajiakin

"Meidät on esineellistetty"

Aluksi pitäisi kai muistella menneitä.

Ennen ihmiset olivat pääsääntöisesti suoraan urakoitsijalla töissä, vakituudessa työsuhhteessa, ja useimmiten samalla tutulla porukalla. Tästä syntyi tietynlaista varmuutta, jota tietysti lisäsi myös vakituinen työsuhde.

Nykytilanteessa, jossa useat suuret yritykset pyrkivät pääsemään irti omista työntekijöistä, romutetaan se turva ja turvallisuuden tunne, joka aikaisemmin oli normaali tila. Vuokratyön kautta yritykset pyrkivät saavuttamaan joustavuutta suhdannevaihteluissa. Vaikka meillä on TES, niin tosiasiaa vuokratyösuhteet ovat sellaisia, että yhden päivän irtisanomisaika on todellisuutta. Tämä tuo epävarmuutta elämiseen ja toimeentulovaikeuksia. On myös irvokasta, että talonrakentajat eivät voi ostaa rakentamiaan taloja, sillä ilman vakituista työtä ei saa asuntolainaa.

Työ rakennuksilla on, ainakin Etelä-Suomessa kansainvälistynyt niin, että kommunikaatio on vähintäänkin haastavaa. Kieli- ja kulttuurieroista johtuen myös oikeanlainen järjestäytyminen ammattiliittoon on vaikeaa. Jokainen pitää huolta vain itsestään.

Kaiken kaikkiaan tuntuu siltä, että rakennustyöntekijä esineellistetty. Duunarilla ei ole ihmisarvoa. Meitä voi verata vasaraan, kun se hajoaa niin ostetaan kaupasta uusi.

Mielen järkkyminen yleisin työkyvyttömyyden syy

2022 myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeitten yleisimpänä synä olivat mielenterveys sairaudet. Rakennusalalla kuitenkin yhä tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mutta mielenterveyden järkkyminen oli toiseksi yleisin syy myös rakentajilla.

.....

"Kapitalismi muutti työläisen työvoimansa myyjäksi, jonka työvoimaa myydään ja ostetaan markkinoilla kuin mitä tahansa tavaraa. Ihmisarvoaan työläinen voi puolustaa ennen muuta vastarinnalla, liittymällä yhteen!"

Työterveyskortti rintapieliin!

Yksi mutta turhan usein unohdettu turvallisuustekijä on *työterveyskortti*, joka kuuluisi kaikille ja jota tulisi valvoa kuten veronumeroa (rakennusalan henkilökortti ns. valtti-kortti vaaditaan aina). Rakennusalan TES sanoo asiasta näin:

"Työnantajan tulee työsopimuksen solmimisen yhteydessä varmistaa, että työntekijällä on oma henkilökohtainen työterveyskortti. Työntekijän on pidettävä työterveyskortti mukanaan rakennustyömaalla. Työterveyshuollon järjestämisen valvomiseksi työntekijän on näytettävä työterveyskortti työnantajalle ja luottamusmiehelle." (VI Sosiaaliset määräykset 33§).

Lisäksi työterveyshuollosta sanotaan: *"Työhöntulotarkastus pyritään tekemään ennen työn aloittamista. Tarkastus on kuitenkin tehtävä kuukauden kuluessa työn alkamisesta". (VI Sosiaaliset määräykset 35§)*

Valvonnan puutteesta seuraava ongelma on se, ettei asianmukaista työterveyshuoltoa järjestetä. Tiukasti kilpailulla rakennusalalla tästä muodostuu epäturvallista kilpailua. Kaikesta mistä voidaan säästää, myös säästetään. Lisäksi valvonta vaikeuttaisi myös harmaan työvoiman käyttöä.

TYÖTERVEYSKORTTI
Pidä kortti mukanas!

Sukunimi

Etunimi

Henkilötunnus

Työterveyslaitos

Tärkeintä kuitenkin on työntekijöiden fyysisestä, ja sitä kautta henkisestäkin, kunnosta huolehtiminen. Jos työterveydenhuolto laiminlyödään, poislukien työtaturmat, on yhä epätodennäköisempää, että rakentajat jaksaisivat työssään eläkeikään saakka. Me jääme tavallaan paitsioon, kun eläkeikää pyritään nostamaan – sehän tehdään yleisen elinodotuksen mukaisesti, eikä siinä huomioida työn fyysistä raskautta tai työterveyshuollon laiminlyöntejä.

Työterveyskortissa olisi sekin hyvä puoli, että jokaisen työsuhteen alussa työterveyshuoltoa ei tarvitsisi tehdä. Jos keikka tulisi eri työnantajille, niin kortti on voimassa 3 vuotta.

Antti Saarinen

Palkkakehitys vaatimatonta, mutta pinnalla on pysytty?

Kirvesmiesten palkat 2002-2022, euroa/tunti koko maa

	Aika- palkka	Urakka- palkka	Urakka- työtä %
2002	11,73	16,20	29,9
2003	12,02	16,34	33,3
2004	12,48	17,17	34,6
2005	13,08	18,19	33,0
2006	13,69	19,42	35,2
2007	14,39	20,51	29,8
2008	15,28	20,34	22,8
2009	16,17	21,80	21,8
2010	16,27	22,10	26,9
2011	16,70	22,90	30,3
2012	17,11	23,92	24,9
2013	17,52	23,89	27,4
2014	17,63	25,63	25,9
2015	17,75	24,58	25,6
2016	17,94	24,59	28,3
2017	17,97	23,76	31,2
2018	18,20	24,76	31,3
2019	18,54	25,12	29,7
2020	19,08	25,51	28,1
2021	19,47	27,93	25,4
2022	19,87	27,97	25,8

Kuten taulukosta nähdään, kirvesmiesten nimellispalkat ovat kehittyneet kahden viime vuosikymmenen aikana suhdannevaihteluita myötäillen hyvin maltillisesti ja joinain vuosina jopa alentuneet.

Aikapalkka on noussut euromääräisesti vuosittain hiukan, mutta hyvin vaatimattomasti etenkin vuosina 2012–17.

Urakkapalkka on suorastaan alentunut 2008, 2013, 2015 ja 2017. Ostovoimaa on kuitenkin osin turvannut matalana pysynyt inflaatio vuoteen 2021 asti. Sen jälkeen hintojen nousu on selvästi nopeutunut.

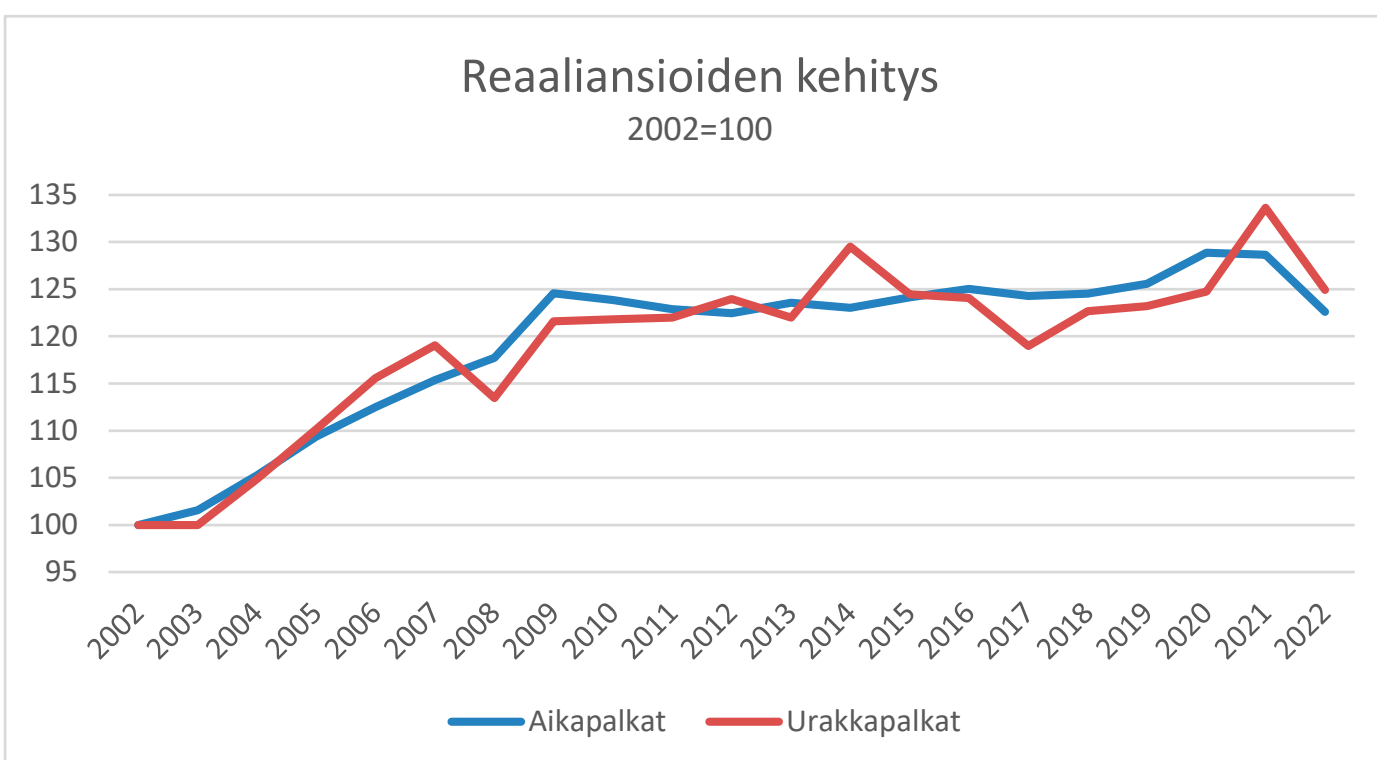
Reaaliansiot-graafi (käyrät) puolestaan kertoo palkan todellisesta ostovoimasta, kun hintojen nousu otetaan huomioon. Nähdään, että hitaan

inflaation vuosina reaaliensiot ovat hieman nousseet, mutta joinain vuosina alentuneetkin.

Yritysten voittoihin verrattuna palkat ovat kehittyneet kehnonpuoleisesti koko tarkastelujakson ajan.

Urakkatyön osuus on vaihdellut noin 22:sta noin 35 prosenttiin päättyen viime vuosina reilun 25 prosentin tasolle. Kirvesmiesten ponnistelut urakkatyön lisäämiseksi eivät siten ole tuottaneet tulosta.

Tiedot koskevat kirvesmiesten palkkoja koko maassa, koska Uudenmaan tilastoa ei enää saada. Viimeisimmät Uudenmaan tiedot ovat vuodelta 2014, jolloin urakkapalkat olivat Uudellamaalla vain 17 senttiä korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Siihen asti ero oli ollut noin 1,50 euron luokkaa.

Kuviosta nähdään, että kirvesmiesten reaali-palkat ovat polkeneet jokseenkin paikoillaan viimeiset kymmenen vuotta ja vähän ylikin. Vuoden 2022 aikapalkka oli reaalisesti osapuileen vuoden 2008 tasolla. Eikä urakkapalkkakaan ole juuri paremmin kehittynyt, joskin parina vuotena havaitaan hyppäys, mutta niiden jälkeen on palattu pian entiselle uralle. (Kirvesmiesten reaali-palkan kehitys 2002–2022 indeksinä 2002=100, koko maan palkat. RT, TK, Ritva Oesch).

Timpurit Tanskan retkellä

Työssä oppiminen toimii hyvin

Retkeläiset yhteispotretissa: Helga keskellä, oikealla paikallinen urakkaporukka, vasemmalla Helsingin ja Turun kirvesmiehiä..

Halu-Tahto-Voima

Siinä tanskalaisen puuseppä-kisällin toive kisällin opit aloitaneelle nuorelle oppipojalle.

HALU: Tarkoittaa halua oppia ja omaksua kisällien ohjeet ja toimia niiden mukaisesti.

TAHTO: Tahtoa toimia rakentajayhteisössä antaen ja saaden apua. Toimia tasavertaisesti kisällin alaisuudessa.

VOIMA: Kun kisällit vanhenemme, on väistämätöntä että voimatkin ehtyvät. Tällöin taas uusi nuorempi sukupolvi ottaa vastuuta käytännön tekemisestä ja kisällit toimivat enemmän ohjaajana.

Tällainen on Tanskassa vallitseva tapa kouluttaa uusia rakennusalan ammattilaisia. Siellä ei mennä ammattikouluun, vaan rakentajaksi aikova ilmoittautuu ns. kisällikoulutukseen. Tässä nuori joutuu itse etsimään itselleen yrityksen, jolla on halua ja mahdollisuus ottaa nuori siipiensä suojaa. Nuori rakentajan alku aloittaa siis heti rakennusalan työt ammattimiehen (kisällin) opissa ja ohjauksessa.

Tällainen työssäoppiminen kestää tyypillisesti n. 2–4 vuotta. Tältä ajalta saat palkkaa, joka vaihtelee seuraavasti: ensimmäinen vuosi 9,84, toinen 11,97, kolmas 13,57 ja neljäs 16,38 e/h. Oppipoikana toimitaan niin kauan, kunnes työyhteisö toteaa taitotasosi olevan riittävä kisällinäytteen suorittamiseen. Valmistumiseen liittyy tietenkin ”sarvien kolistelu” eli juhla jonka maksumiehenä valmistuva on.

Meidän Helsingin ja Turun Kirvesmiesten mielestä tällaista koulutusmuotoa voitaisiin kokeilla myös Suomessa. Pääkaupunkiseudullahan tätä on kokeiltukin, mutta esteeksi lienee noussut työmaiden jakaantuneisuus. Työt teetetään aliurakointina, jolloin työkokonaisuudet ovat erikoisryhmien tehtävissä ja aikataulut kireitä. Harjanvarsi on tullut monille alalle opiskelevista nuorista tutuksi ja erittäin tyypeäksi työkaluksi.

Tanskalainen työttömyysturva

Työttömyyden osuessa kohdalle työttömyysturva on 82 % bruttopalkasta enintään 2648 e/kk ilman työllistymislisää. Tätä korvausta saa 2 vuoden ajan. Karensia ei ole, mutta korvaus pienenee joka neljäs kuukausi yhden korvauspäivän, ellei ole ollut töissä 20 tuntia jakson aikana.

Saadakseen oikeuden työttömyyspäivärahaan täytyy olla työttömyyskassan jäsen 12 kk ja ansaita 25 4328 DKr (2023). Oikeuden voi kerätä yhden vuoden aikana.

Työmaakäynti 1: Monitoimitalo

Kööpenhaminan oopperatalon yhteyteen tuleva pysäköintilaitos / gardenia / kahvilarakennus. Urakan arvo yli 50 milj. e ja varat rakentamiseen oli lahjoittanut paikallinen yritys.

Työmaalla ryhmä puuseppiä olivat urakoimassa erittäin haastavaa, arkkitehdin suunnittelemaa alakattorakennetta yhdistettynä kaareviin ja kiemurteleviin lasiseiniin. Kaarevan lasin aiheuttama optinen harhakin oli huomioitava. Lisäksi heille kuului seinien verhoilu jalopuurimoilla rako-

Rakennusliitolla on yhteistoimintaa useiden Euroopan maiden rakentajien edunvalvojien kanssa. Haetaan yhteistä kaavaa mm. halpatyövoiman / laittoman työvoiman käytön estämiseksi. Tämä tapahtuu siis liittotasolla.

Kirvesmiehilläkin on pitkät perinteet edunvalvonnasta ja yhteisten pelisääntöjen luomisesta. Yhteistoiminta osastojen kesken poiki ajatuksen tutustumisesta naapurimaiden ammattiosastoihin.

Niinpä Helsingin Kirvesmiehet ao. 001 ja Turun Kirvesmiehet ao. 015 päättivät lähettää ryhmän aktiiveja tutustumismatkalle Tanskaan, tarkemmin Kööpenhaminaan ja siellä Kööpenhaminan Rakennus-, Maa- ja Ympäristötyöntekijöiden liittoon (3F-BJMF).

Meitä vastaanottamassa oli puuseppien ammattiosaston ja liiton hallituksen jäsen **Helga Mathiassen**. Hänen ja tulkkimme **Bo Berglövin** johdolla tutustuimme liiton ja ammattiosaston toimintaan. Liikutettiin jalkaisin n. 40 km kahta päivää kohti, ja kohde oli usein ”behind the corner”. Se meitä alkoi jo hieman naurattaakin. Nähtiin toki koko Kööpenhaminan alue hiestä sumentunein silmin.

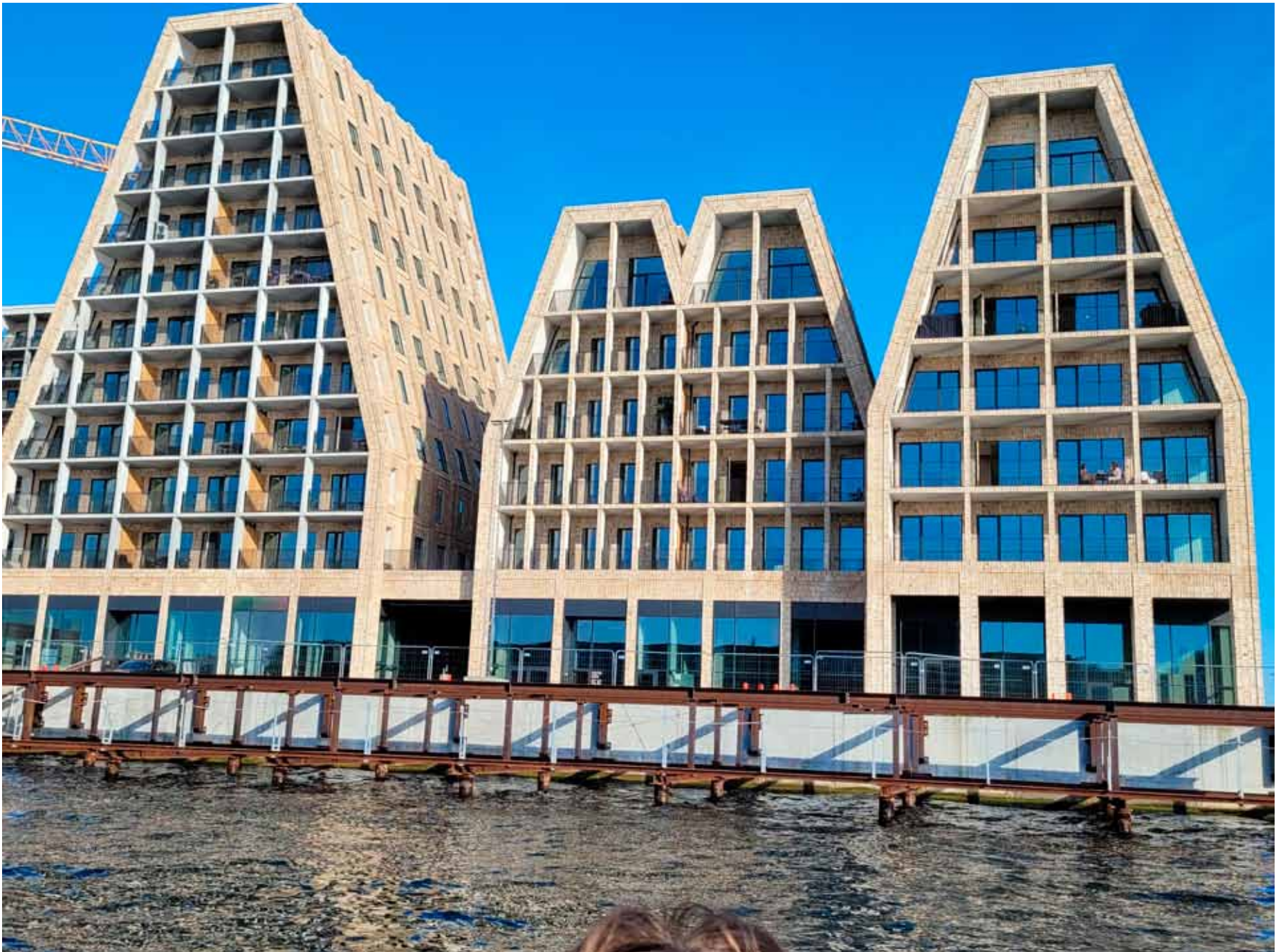

Tuliaisia luovuttamassa osastomme puheenjohtaja Oula Sinkkonen oikealla ja tulkkimme Bo Berglöv Tampereelta vasemmalla.

asennuksena. Asennuksessa käytettäviä klipsejä oli kulunut jo yli 14000 kpl. Porukka oli tyytyväinen työhönsä ja siitä saatavaan korvaukseen. Urakkapalkka asetui 40–50 e/h.

Kaikki työt on hinnoiteltu ammattiosaston urakkahinnoittelussa. Ja jos sattui tulemaan työvaiheita joista ei hintaa

ollut, niin istuttiin alas ja työnantajan kanssa neuvoteltiin hinta. Sitten nämä sovitut hinnat lisättiin urakkahinnoiteluun muiden urakkaryhmien käytettäväksi.

Rakenteilla olevia arvoasuntoja Kööpenhaminan keskustassa.

Työmaakäynti 2: Asuinkerrostalo

Asuinkerrostalon saneeraustyömaa, jossa työvaiheena oli vesikatto ja ikkunoiden asennus.

Tälläkin työmaalla työskenteli tyytyväinen urakka-porukka iloisella mielellä. Nuoret ja varttuneemmat ammattimiehet yhdessä. Nuoret miehet olivat käyneet kisällikoulutuksen ja olivat kiitollisia ammatinvalinnastaan ja saamastaan arvostuksesta. Nyt he olivat valmiita ottamaan uusia nuoria kisällejä oppiinsa.

Urakkapalkka oli samaa tasoa kuin oopperan työmaalla.

Työmaa oli huputettu, ja silti kattotyössä heillä oli käytössä siltanosturi, joka oli integroitu tähän telttarakenteeseen. Sai meiltä hyvän idean kiitosta. Myös ikkuna-asennuksessa käytössä oli asennusta keventävä apuväline: telineeseen ja seinään tukeutuva imukuppinostin. Laite mahdollisti työn yksin tehtäväksi.

Hämäräfirmoja häädetään työtaisteluilla

Näiden työmaakäyntien jälkeen istuttiin alas keskustelemaan rakennusalan näkymistä heillä ja meillä.

Tanskassa on ällä hetkellä rakentamisessa vakaa kausi, ja työtä on näkyvissä myös tulevaisuudessa. Kööpenhaminan keskustaan rakennetaan kosolti arvokkaita omistusasuntoja, joiden myyntihinnat ovat Helsingin tasoa. Ennätys hinta oli kesällä myyty asunto n.12 milj.euroa.

Rakentamisen kakussa on Tanskassakin monta jakajaa. Halpatyövoiman tuonti etenkin Puolasta, Liettuasta ja Romaniasta on yleistynyt. Tämä on tuonut mukanaan samantyyppiset ongelmat kuin meilläkin: palkka-, ja työaikariistoa, kynnysrahavaatimuksia, työntekijän uhkailua ja kiristystä.

Aikoinaan ensimmäiset hämäräfirmit tulivat Italiasta. Liitto ja ammattiosastot taistelivat näitä vastaan saarroin, työseisauksin ja muilla keinoin pakottaen työntilajia muutokseen ja valvontaan. Ne taistelut voitettiin ja sama on nyt edessä uudelleen.

Pakotetut työntekijät eivät uskalla liittyä liittoon saatikka ilmiantaa työnantajansa edesottamuksia.

Niinpä puuseppien ammattiosastokin on käynyt suoraan toimintaan joillakin julkisilla varoilla rakennettavilla työmailla, joissa on tullut ilmi palkkariistoa. Työmaat on suljettu totaalisesti, ja kulku työmaalle on estetty. Lisäksi paikalle kutsuttu media on osaltaan painostanut työn tilaajan hoitamaan mm. alipalkkaukset työehtosopimuksen mukaiseksi. Liitto ei ole näihin voinut osallistua työrauhavelvoitteen ollessa voimassa ja sen rikkomisesta johtuvista hurjista sakkorangaistuksista.

Työmaat ja työnantajat ovat ilmoittaneet suhtautuvansa saartotoimenpiteisiin pääosin ymmärtävästi, sillä hämäräfirmojen pois saanti työmailta parantaa myös heidän asemaansa.

Työsuojeluasioissa voitiin todeta Suomen rakennustyömaiden olevan paljonkin edellä Tanskaa. Kerroimme kuinka meillä hoidetaan työsuojeluasiat ja kuinka kaikki työntekijät siihen sitoutuvat. Myös viranomaisten nopea puuttuminen työsuojelupuutteisiin ihmetytti tanskalaisia. Meidän Tr-kierrokset ja niiden vaikutus työmaan turvallisuuteen teki suuren vaikutuksen Tanskan rakentajiin. Toivoivat saavansa rakennettua samankaltaisen järjestelmän myös heille.

Kiitos mukana olleille Turun ja Helsingin kirvesmiehille.

Pasi Heikkinen

Pölynpoistoratkaisu jalopuun sahauspisteessä, hienopölyn poistoon.

Muistutus työmaan aidassa.

Kirveskerho 55 tiedottaa

Osastomme veteraanikerho Kirveskerho 55 ry on perustettu osastomme eläkeläisille vuonna -74, ja toiminutkin aktiivisesti koko ajan. Järjestämme mm. *Juttutuvan* merkeissä veteraanitapaamisen ajankohtaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä joka kuun toinen tiistai kesä-elokuuta luukuun ottamatta klo 11 alkaen. Juttutupa kokoontuu osaston toimitiloissa Purpuripolku 7-9 00420 Helsinki.

Helmikuu tapaaminen oli samalla vuosikokous. Vieraamme kansanedustaja **Markus Mustajärvi** vasemistoliitosta käsitteli mm. sotea, Natoa ja lähestyviä eduskuntavaaleja. Lisäksi sotaa Ukrainan ja Venäjän välillä. **Rino Gelmi** kertoi kv-ay liikkeen kamppailusta mm. eläkeiän nostamisesta vastaan Ranskassa: suuria mielenosoituksia, Pariisissa väkeä kaduilla 400-500 000.

Maaliskuussa SKP:n pääsihteeri piti tilannekatsauksen eduskuntavaalien teemoista: odotettavissa ennusteiden mukaan oikeiston vaalivoitto. Lisäksi Natosta.

Suomea ollaan viemässä Naton jäseneksi voimakkaalla Gallupmanipulaatiolla, yksipuolisella mielipidevaikututtamisella ja Venäjän uhan pelottelukamppanjalla. Myös asevarustelu ja militarismi nousi esille voimakkaasti. Eduskuntapuolueista ei yksikään ole vaatinut asemäärärahojen leikkaamista.

Huhtikuussa toimittaja **Jaakko Laakso** alusti turvallisuuspolitiikasta todeten, että Suomi oli tullut Naton täysvaltaiseksi jäseneksi 4. huhtikuuta ilman kansanäänestystä. Eduskunnasta löytyi ainoastaan 8 kansanedustajaa jotka vastustivat jäsenyyttä. Mitä velotteita sopimus tuo, oli auki. Lisäksi Suomen ulkopolittinen johto on salaa valmistellut, rinnan Nato sopimuksen kanssa, kahdenkeskistä ns. isäntämaasopimus kakkosta USA:n kanssa. Laakso kertoi myös Ukrainan ja Venäjän sodan rauhanneuvotteluista Turkissa keväällä -22. Tiedossa on, että sopimus olisi todennäköisesti lopettanut sodan, mutta lähinnä USA ja IsoBritania painostivat Ukrainaa hylkäämään neuvottelutuloksen.

Kävimme Narvassa retkellä 25-29.4. ja pääsimme jopa käymään koulurakennustyömaalla.

Toukokuussa oli kansanedustaja **Merja Kyllönen** vieraana: hallitusneuvottelut, EU ja turvallisuus ja rauhanpolittiset kysymykset

Syyskuussa **Markku Kangaspuro** Aleksanteri-instituutista käsitteli laajasti maailman turvallisuustilannetta: Kiina, USA, EU ja BRICS-maat sekä Suomen paikkaa ja roolia siinä. Käsitteli myös Natoa ja isäntämaasopimusta USAn kanssa.

Lokakuun vieraana kansanedustaja **Anne Kontula** käsitellen mm. Orpo/Purran hallituksen suunnitelmia sosiaali ja työttömyysturvan kovista leikkauksista. Myös lakko-oikeuksien kaventaminen ja paikallis-sopiminen

Vetreät veteraanit

isäntien sanelemin ehdoin. Ainut asia, mistä hallitus ei suunnittele budjettileikkauksia on asemäärärahat. Kontula käsitteli myös laajasti Gazan tilannetta: Israel miehittäjänä vuodesta -47 ja tehnyt Gazsta avovankilan, jossa asuu 2,2 miljoonaa ihmistä epäinhimillisissä olosuhteissa. Ainut vaihtoehto on tulitauko, Israelin vetäytyminen miehimiltään alueilta ja ns.kahden valtion malli eli Palestiinan ja Israelin valtiot.

Myös Rino Gelmi puhui Gazan tilanteesta.

Marraskuussa vieraanamme oli vanhempitukija **Pertti Honkanen** aiheena talouspolitiikka ja hallituksen suunnittelemat leikkaukset ja niiden vaikutukset sosialiturvaan.

Kaikissa tapaamisessa oli esillä huoli rauhasta ja militarismista ja asevarustelun valtavasta kasvusta.

Joulukuussa oli perinteinen joululounas.

Olemme osallistuneet osastojen 2, 3, 390 ja veteraanien yhteisiin tilaisuuksiin, 2.10 temalla "Sote Suomessa-sota Euroopassaa" puhujana toimittaja, Vantaan kaupunginvaltuutettu **Antero Eerola**. Osallistuimme myös liiton valtakunnalliseen tapahtumaan Härmän kylpylässä elokuussa ja Saimaan laivaristeilyyn. Risteilyn järjesti Kymen rakentajaveteraanit.

Ay-liike on koventanut vaatimuksiaan ja toimenpiteitä hallituksen ajamaa politiikka, erityisesti sosiaali/työttömyysturvaleikkauksia ja lakko-oikeuden rajoittamista vastaan. Painava syy -mielenosoitukset, ulosmarrssit ja lakot ovat vastatoimia joilla politiikan suuntaa voidaan muuttaa.

Veteraanit vetoavat: mielenosoituksiin mukaan kehoja politiikkaa vastaan!

Muuten tulee Orpo-olo. ■

Kirveskerho 55ry:n puolesta
Matti Piirainen, pj.

Moikataan, kun tavataan!

– henkilökuvassa ammattiosaston luottohenkilöitä

Raksanuorten kautta Ykköseen

"Suunnilleen 38 vuotta on mittarissa ja Espoossa olen asustellut koko ikäni.

Talonrakennusalan perustutkinnon suoritin Matinkylän silloisessa Omniassa, ja sen jälkeen lähdin tekemään noin 10 vuodeksi lähinnä huoneistoremontteja. Työnä oli käytännössä kaikenlaiset työvaiheet purusta aina viimeiseen viimeistelyyn asti. Monipuolista kokemusta siinä kyllä sai.

Perinteisiä kirvesmiehen töitä olen tehnyt aika vähän, vain joitakin lyhyitä pätkiä.

Hakeuduin ensin liiton Raksanuoriin ja sitten syvemmälle ay-liikkeeseen ja Ykköseen.

Nyt olen viimeisten kahdeksan vuoden aikana toiminut työmaakohtaisena työsuojeluvaltuutettuna eri työmailla SRV:n kohteissa ja viime vuodenvaihteesta lähtien SRV:n pääluottamusmiehenä.

Työnkuvana minulla on ollut työntekijöiden työmaalle perehdytys sekä työsuojelu työmaalla. Perehdyttämishommassa olen tavannut useampia tuhansia työntekijöitä, joista osa tietysti ulkomaalaisia. Aina ei ole ollut yhteistä kieltäkään, mutta viittomakielellä on aina jotenkin selvitty.

Vapaa-aikani kuluu hyvin pitkälti salibandy-halleissa pyöriessä sekä koiran kanssa lenkkeillen.

Ammattiosaston sihteerinä olen toiminut noin vuodesta 2015 alkaen."

Sami Tenhonen,
ammattiosaston sihteeri,
SRV:n pääluottamusmies vuoden alusta

Iloinen Pohjois-Karjalan poika

"Olen syntynyt Joensuussa 1980 työläisperheeseen. Olen siis iloisia Pohjois-Karjalan poikia.

26-vuotiaana hakeuduin Helsingin seudulle työn ja naisen perässä. Nykyisin asustelen Vantaalla parisuhteessa, 15-vuotias poika on yläasteella.

Melko pian hakeuduin Skanskalle oppisopimuksella – ja siitä asti olenkin tässä firmassa ammatin oppinut ja leipäni ansainnut.

Viimeiset 10 vuotta tämän vuoden alkuun asti toimin Skanskan työsuojeluvaltuutettuna, mutta nyt olen taas ”oikeissa” töissä, rakentamassa suurta kerrostaloa aivan Kruunuvuoren sillan kupeeseen Laajasalon päähän.

Skanskan pääkonttorisijaitsee Tukholmassa ja työmailla vallitseekin eräänlainen pohjoismainen työkuulttuuri. Meinkin on aika ihmisläheistä, vaikka iso yritys onkin, ja työsuojeluasiat otetaan aika vakavasti.

Vapaa-ajalla olen harrastanut teatteria – ensin nuorisoteatterissa lavalla, nyttemmin kyllä katsomon puolella. Viihdyn myös mailapeleissä – sulkapalloa, tennistä ja padelia. Ja intohimoisena motoristina pyörän selässä viihdyn kesäkaudet huhtikuun lopulta loka-marraskuun vaihteeseen.

Koska työsuojelu- ja muut ay-asiat ovat minua kiinnostaneet, hakeuduin hetimiten liittoon ja Helsingin Kirvesmiehiin. Ammattiosaston hallitukseen olen kuulunut useampia vuosia ja toiminut puheenjohtajana nyt toista kautta.

Moikataan, kun tavataan..!"

Oula Sinkkonen,
ao:n puheenjohtaja

Nuori äiti pärjää perustustöissä

"Oon kolmekymppinen kirvesmies ja 2,5-vuotiaan Senjan äiti. Vantaalta olen kotoisin, mutta nykyisin asumme Hyvinkäällä. Sieltä kun löysimme nuorena perheenä muuttovalmiin rivitaloasunnon.

Työelämään katselin ensin toimistopuolelle. Aloitinkin datanomien opinnot, mutta huomasin, että paikalla istuminen on aika tylsää eikä minun juttuni. Vaihtoehtona oli sitten auton asentajan ammatti, mutta valitsin kuitenkin rakennusalan, jossa saa tehdä käsillään ja näkee myös valmista jälkeä. Perustutkinnon suoritin kahdessa vuodessa Vantaan Variassa ja sen jälkeen jatkoin työharjoittelusta suoraan NCC:lle alan töihin. Kun ne loppuivat lomautukseen hakeuduin pariin pienempään firmaan perustus- ja elementtiasennustöihin, ja sen kautta Skanskalle.

Hyvää ammattioppia sainkin Skanskan elementtiasentajilta, kun teimme asennuksia urakalla. Kai kaverit aluksi vähän ihmettelivät nuorta naista aika raskaissa ja miehisissä töissä, mutta ottivat kyllä hyvin vastaan. Syrjintää en ole työmailla kohdannut, vähättelyä kyllä joskus.

Skanskalla olenkin ollut siitä lähtien pääasiassa perustus- ja elementtiasennustöissä holvin laudoitusta ja raudoituksia myöten. Ja ihan hyvin olen viihtynyt. Sehän on paljolti kiinni työkavareista ja esimiehistä, ja ne on olleet minun kohdallani mukavammasta päästä.

Kun yhteisten asioiden hoito kiinnosti, menin katselemaan liiton Raksanuorten tilaisuuksiin. Siellä sitten Sami, osastomme sihteeri, kehotti tutustumaan Kirvesmiesten ammattiosastoon ja meninkin 2016 syyskokoukseen. Eipä ollut ennakkoluuloja vastassa, koska siitä lähtien olen ollutkin ammattiosastomme hallituksessa, vara- tai täysjäsenenä, välillä Senjakin kokouksissa sylissä. Nytemmin olen myös osaston luottamusmiehenä.

Työn ja lapsiperheen arjen yhteensovittaminen on sen verran vaativaa, ettei harrastuksille jää likaa aikaa. Jos vapaata jää, käyn mieluusti kuntosalilla."

Saija Kriktilä,
ammattiosaston luottamusmies

Pitkänlinjan rakentaja

"Liityin Helsingin Kirvesmiehiin 1.12.1983 ja työskentelin pks-alueen työmailla kirves- ja mittamiehenä aina vuoteen 2001. Seuraavana vuonna minut valittiin YIT Rakennus Oyn pääluottamusmieheksi.

Olin pääluottamusmiehenä vuoteen 2019 asti, jolloi YIT ja Lemminkäinen yhdistyivät, minkä jälkeen toimin YIT Suomi Oy:n alueellisena luottamusmiehenä. Vuoden 2024 nimenmuutoksen jälkeen nimikkeenä on YIT Housing Oy:n luottamusmies pääkaupunkiseudulla.

Minulla alkoi neljäs nelivuotiskausi Rakennusliiton hallituksessa, ja olen toiminut myös SAK:n edustajiston jäsenenä parisen kautta. Näissä elimissä kuin Vantaan valtuustossa olen saanut läpi useita aloitteita ja myös tekstimuutoksia.

Kun luottamustoimet ovat pitäneet aika kiireisenä, henkireikänä minulla on ollut toimiminen ammattikouluissa. Varsinkin Vantaan Varia on kovinkin tuttu paikka, jossa aloitin neuvottelukunnan jäsenenä 2001.

Harrastus ja työ on oikeastaan yhtyneet, eli vaikuttamisesta on tullut vuosikymmenten mittainen elämäntapa.

Eräänlaista vaikuttamista on myös "Luottis-Jaska" -TikTok -sivustoni, jolla käsittelen työelämän käytännön juttuja duunarin näkökulmasta ja pieni hymynvire suupielessä. Sivusto on koonnut jopa satoja tuhansia klikkauksia. Käy tsekkaamassa: https://www.tiktok.com/@luottis_jaska.

Palataan asiaan!!"

t. Jari Jääskeläinen,
ao:n ja YIT Housing Oy:n luottamusmies,
Rakennusliiton hallituksen jäsen

LYHYESTI montun reunalta

Alle 6 euron tuntipalkkoja ulkomaalaisille

Työmarkkinarikollisuus ja työperäinen hyväksikäyttö jatkuu yhä rakennustyömailla. Viranomaistarkastuksissa 85 prosentin havaittiin puutteita lähetettyjen työntekijöiden palkkauksessa Etelä-Suomessa. Ilman työnteko-oikeutta työskenteleviä on paljastunut tarkastuksissa runsaasti.

Uutiset ovat kertoneet mm. alle kuuden euron tuntipalkkoista työntekijöille, jotka on naamioitu ns. kevytyrittäjiksi, kuten yhtiön ”partnereiksi”. Ukrainalaisten törkeä hyväksikäyttö Tampereella naamioitiin puolestaan ”hyväntekeväisyydeksi”.

Puolalaisille ja unkarilaisilla raudoittajilla teetettiin jopa 250 tuntia töitä kuukaudessa, alipalkalla ja ilman ylityö- ym. korvauksia.

Erityisen suuressa hyväksikäytön vaarassa ovat Suomeen EU:n ulkopuolelta tuodut lähetetyt työntekijät, joita usein Suomessa muutetaan ns. kevytyrittäjiksi vailla työehtosopimusten suojaa. Lähetettyjä työntekijöitä työskentelee rakennustyömailla RT:n arvion mukaan noin 15 000.

Vastuu säännösten noudattamisesta ja mm. aliurakoitsijoiden tai vuokratyöntekijöiden työehtojen valvonnasta on rakennuttajalla ja pääurakoitsijalla, mutta systeemi näyttää yhä vuotavan pahasti.

Kirvesmiesten ammattiosasto vaatii tiukempaa valvontaa, alipalkkauksen kriminalisointia ja muita voimakkaita toimenpiteitä työvoimarikollisuuden kitkemiseksi. Pääurakoitsijat on pantava tosissaan vastuuseen työmaalla toimivista ja työehtosopimuksen noudattamisesta.

Ulkomaalaisten osuus vakiintunut noin kolmannekseen?

Ulkomaisen työvoiman osuus rakennustyömailla näyttää vakiintunut noin kolmannekseen Uudellamaalla ja koko maassa noin neljännekseen, ilmenee RT:n raportista.

Kansallisuudeltaan suurin ryhmä ovat virolaiset. Seuraavaksi eniten ulkomaalaisia on saapunut Puolasta ja Baltian maista. Myös ukrainalaisia ja venäläisiä työskentelee Suomessa runsaasti. Heitä nähdään erityisesti raskaan rakentamisen töissä, kuten raudoituksessa ja julkisivutöissä.

Tiedot koskevat vain RT:n jäsenyrityksiä. Villien työnantajien kirjoilla ulkomaisen työvoiman osuus lienee vielä suurempi.

Lehdolta jäi velkoja yli 66 milj.

Rakennusyhtiö Lehto Groupin kaatumisen on jättänyt pulaan runsaasti työntekijöitä sekä kesken jääneiden asuntojen ostajia. Lehto Groupin tytäryhtiöt Lehto Asunnot, Lehto Tilat ja Lehto Korjausrakentaminen ovat hakeutuneet konkurssiin ja emoyhtiö Lehto Group yrityssaneeraukseen.

Velkaa niille jäi yhteensä 66,3 miljoonaa euroa, josta verovelkaa yli viisi miljoonaa. Yhtiöltä jäi kesken mm. useampia asuintaloja ja pääkonttori.

Lehto on tähänastisista suurin nurin mennyt talonrakentaja nykyisen alamäen aikana. Viime vuonna konkurssiin haettiin yhteensä noin 600 rakennusalan yritystä.

Telinetorstai 18.4.

Taas tänäkin talvena rakennustelineitä on romahtanut ja sääsuoja lyhistynyt kasaan kovatuulisina päivinä. Putoamisia ja muita telinetapaturmia on yhä sattunut.

Tilanteen kohentamiseksi vietetään taas Telinetorstaita 18.4.2024. Päivän aikana on määrä varmistaa telineturvallisuus työmailla ja jakaa tietoa telineitten turvallisesta käytöstä.

Työturvallisuuskeskuksen rakennusalojen työalatoimikunta on julkaissut tilaajien ja käyttäjien avuksi *Turvallisesti telineillä* -oppaan. Opas on laadittu havainnollistamaan telineiden ja telinetyön vaiheiden turvallisuutta telineiden tilaajalle, työnjohdolle ja käyttäjälle.

Oppaan voit ladata sivulta:

<https://ttk.fi/julkaisu/turvallisesti-telineilla/>

Palkkojenkin takia – parasta kuulua liittoon..

Rakennusliitto huolehtii alan työläisten eduista ennen muuta solmimalla työehtosopimuksia, joilla määritellään vähimmäisehdot, joilla rakennustyömailla työskennellään. Ja nämä edut riippuvat liiton voimasta, joka perustuu järjestäytymiseen. Siis palkkojenkin takia kannattaa kuulua liittoon ja Helsingin Kirvesmiesten ammattiosastoon.

Liitto tarjoaa jäsenetuina myös tukea ja turvaa esim. kiistakysymyksissä sekä neuvontaa mm. työsuojelu- ja työnhakuasioissa. Tutustu liiton runsaasti jäsensivuihin ja -etuihin osoitteessa: <https://rakennusliitto.fi/jasenyys/>

.. ja A-kassaan

Liiton jäsenet kuuluvat yleensä myös A-kassaan, joka maksaa rakentajille ansiosidonnaisen päivärahan työttömyyden ajalta. Kassan sivuilla tarjotaan runsaasti tietoja ja neuvoja, jos joudut työttömäksi tai lomautetuksi: <https://a-kassa.fi/ajankohtaista/>

Jäsenmaksu 25 €/kk

Lakkoavustus 100 e/päivä

Lakot jatkuvat hallituksen kurjistamislakien torjumiseksi. Lakkoavustusta voi hakea Rakennusliiton eAsiointin kautta, jossa myös ohjeita: <https://rakennusliitto.fi/rakennusliitto/painava-syy/#lakkoavustus>

Huomaa myös nämä:

■ **Liiton työnvälitys Duunimyly**
työpaikkoja rakennusalan ammattilaisille.

■ **& muut Myllyt**

-> <https://rakennusliitto.fi/jasenyys/urapalvelut/>

Juhlitaan porukalla

100-vuotiaasta Rakennusliittoa kesäpäivillä. Tampereella 8.6. Paljon päivä- ja iltaohjelmaa kaikenikäisille. Varaa majoitus & Lisätietoja: <https://kesapaivat.rakennusliitto.net/>

Syyskokouksessa valittu Helsingin Kirvesmiesten hallitus 2024 ja kokouksen muita osanottajia, alustajana ollut liiton kv-sihtööri Nina Kreutzman (keskellä). Yksituumainen kokous pidettiin liiton tiloissa Hakaniemessä.

Ao:n hallitus kokoontuu avoimin ovin

Tervetuloa kokouksiin!

Helsingin Kirvesmiehet ry:n hallitus kokoontuu kuukausittain, ja kokoukset ovat avoimia kaikille jäsenille.

Kuka tahansa jäsen voi tuoda kokouksen käsiteltäväksi mieltään askarruttavan asian tai tulla kuulolle muuten vaan. Hallituksen jäsenistä löytyy asiantuntijoita esim. työehtosopimus-, urakanalaskenta- ja työturvallisuusasioissa. He myös mielellään neuvovat ja auttavat mahdollisissa ongelmatilanteissa.

Tule siis rohkeasti kokouksiin tutustumaan ja vaikuttamaan!

Kokouksiin kutsutaan usein myös ulkopuolisia asiantuntijoita virittämään keskustelua ajankohtaisista asioista.

Ao:n hallituksen kokoukset 2024

Ammattiosastomme hallitus kokoontuu joka kuukauden toista keskiviikkoa edeltävänä torstaina (heinäkuuta lukuunottamatta) klo 18.00.

Kokoukset pidetään osaston toimistolla Kannelmäessä osoitteessa: Purpuripolku 7-9, Helsinki. Julkisilla paikalle pääsee bussilla 41 (päätepysäkki) eikä Kannelmäen juna-asemaltakaan ole pitkää matkaa.

Syyskokous pidetään 7.11. liiton tiloissa Hakaniemessä.

Tervetuloa vanhat ja uudet jäsenet!

Ao:n jäsenmäärä 2006-2023

2006	1447	2015	1576
2007	1446	2016	1583
2008	1512	2017	1370
2009	1554	2018	1239
2010	1489	2019	1226
2011	1625	2020	1231
2012	1607	2021	1117
2013	1581	2022	1180
2014	1497	2023	1240

Loppuvuoden kokoukset ovat seuraavasti:

- 7.3 kevätkokous
- 4.4
- 2.5
- 6.6
- heinäkuussa ei ole kokousta
- 8.8
- 5.9
- 3.10

Ikäjakauma 2023

ikä v.	osuus %
alle 18	3,7
18-29	12,4
30-40	15
41-51	12,9
52-65	25,5
yli 65	30,5

Ammattiosaston toimija luottamushenkilöt 2024

Sinkkonen Oula, puheenjohtaja

0505736285

oula.sinkkonen@skanska.fi

Tenhonen Sami, sihteeri

0504120877

sami.tenhonen@srv.fi

Heikkinen Pasi, taloudenhoitaja

0400879755

Osaston luottamushenkilöt:

Jari Jääskeläinen

0408644344

jari.jaaskelainen@yit.fi

Saija Kriktilä

0465603624

s_aija_maria@hotmail.com

Ammattiosaston sähköposti:

kirvesmiehet@kolumbus.fi

Kotisivut:

<https://helsingin-kirvesmiehet001.rakennusliitto.net/>

Facebook:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100066481011526>

Kesälomatukea Timpuriranta-säätiöltä

Timpurinrantasäätiö tukee kirvesmiesten virkistys-, loma- ja vapaa-ajan viettoa sekä kuntoutus-, kurssi- ja urheilutoimintaa seuraavasti:

Tukea myönnetään vain henkilökohtaisen anomuksen perusteella, josta ilmenee hakijan henkilötiedot, osoite ja jäsennumero. Toiminnan kuluista tullut kuitti esitetään anomuksen yhteydessä.

Tuki on enintään 150 €/vuosi.

Tukihakemus liitteinen: kirvesmiehet@kolumbus.fi

Ohjeistus ja tiedot osaston kotisivulla:

<https://helsingin-kirvesmiehet001.rakennusliitto.net/timpurinrantasaaition-tuki-2024/>